

Kumppanuus- ja yhteistyösopimus Afganistanin kanssa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 13. kesäkuuta 2013 EU:n ja Afganistanin kumppanuutta ja kehitystä koskevaan yhteistyösopimukseen liittyvistä neuvotteluista (2013/2665(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat mietintönsä ja päätöslauselmansa Afganistanista ja erityisesti 16. joulukuuta 2010 Afganistania koskevasta uudesta strategiasta¹, 15. joulukuuta 2011 EU:n Afganistanille antaman taloudellisen tuen valvonnasta² sekä 15. joulukuuta 2011 naisten tilanteesta Afganistanissa ja Pakistanissa³ antamansa päätöslauselman,
 - ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston antamat päätöslauselmat Afganistanista, mukaan luettuna maaliskuussa 2013 annettu päätöslauselma nro 2096,
 - ottaa huomioon päätelmät, joita on annettu vuonna 2011 ja 2012 pidetyissä Afganistania käsittelevissä kansainvälisissä konferensseissa, muun muassa Bonnissa joulukuussa 2011, Chicagossa toukokuussa 2012, Kabulissa kesäkuussa 2012 ja Tokiossa heinäkuussa 2012 pidetyt konferenssit,
 - ottaa huomioon 19. marraskuuta 2012 annetun julkilausuman, jonka EU:n Afganistanin-valtuuskunta antoi yhteisymmärryksessä EU:n Afganistanin-edustustojen päällikköjen kanssa ja joka koskee kuolemantuomioiden täytäntöönpanoa,
 - ottaa huomioon EU:n ulkoministerien 27. toukokuuta 2013 tekemän päätöksen, jolla EU:n Afganistanissa toteuttamaa poliisioperaatiota (EUPOL) jatketaan 31. joulukuuta 2014 saakka,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. toteaa, että EU on tukenut Afganistanin jälleenrakentamista ja kehittämistä vuodesta 2002 lähtien ja että EU on edelleen sitoutunut maan rauhanomaiseen siirtymävaiheeseen ja osallistavaan ja kestävään kehittämiseen sekä koko alueen vakauteen ja turvallisuuteen;
- B. toteaa, että EU:n avun toimittamisessa on keskitytty vuosina 2011–2013 hallinnon pääaloihin (mukaan luettuna poliisitoimi), maatalouteen, maaseudun kehittämiseen, terveyteen ja sosiaaliseen suojeluun;
- C. ottaa huomioon, että EU ja Afganistan ovat saattamassa loppuun neuvottelut kumppanuutta ja kehitystä koskevasta yhteistyösopimuksesta, mikä tarkoittaa, että EU:n

¹ EUVL C 169 E, 15.6.2012, s. 108.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2011)0578.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2011)0591.

ja Afganistanin yhteistyö siirtyy uudelle, laajalle tasolle ja saa uuden oikeudellisen kehyksen;

- D. muistuttaa pyytäneensä laatimaan viisivuotissuunnitelman oopiumin viljelyn lopettamiseksi vaihtoehdoisen kehityksen avulla Afganistanissa;
 - E. toteaa, että EU tukee Afganistanin poliisivoimien koulutusta ja valmiuksien kehittämistä; toteaa, että Euroopan unionin poliisioperaatiolla (EUPOL) on vuodesta 2007 lähtien tuettu kestäviä ja tehokkaita siviilipoliisivoimia, joiden avulla edistetään maan kansalaisten omakseen kokeman rikosoikeudellisen järjestelmän perustamista;
 - F. ottaa huomioon, että YK:n huume- ja rikosjärjestön (UNODC) mukaan huumausaineista riippuvaisten Afganistanin kansalaisten määrä kasvaa edelleen ja että siitä on huomattavia sosiaalisia seurauksia väestölle;
 - G. ottaa huomioon, että huolimatta EU:n aktiivisesta roolista huumausaineiden torjunnan tukemisessa merkittäviä tuloksia on saavutettu vain vähän;
 - H. toteaa, että Afganistanissa toimivien avunantajien ja Afganistanin hallituksen välisen koordinaation puute heikentää EU:n Afganistanille antaman tuen tehokkuutta;
 - I. toteaa, että Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen parlamentilla on ollut tärkeä rooli uusien yhteistyösopimusten tekemisessä, sillä ne vaativat parlamentin hyväksynnän;
1. toistaa tukevansa edelleen sellaisen Afganistanin valtion kehittämistä, jolla on vahvemmat demokraattiset instituutiot, jotka pystyvät turvaamaan kansallisen suvereniteetin, valtion yhtenäisyyden ja alueellisen eheyden sekä luomaan vaurautta maan kansalaisille; toteaa, että Afganistanin rauhanomaisen tulevaisuuden edellytyksenä on, että kehitetään vakaa, turvallinen ja taloudellisesti kestävä valtio, jossa ei ole terrorismia eikä huumausaineita ja joka perustuu oikeusvaltioperiaatteeseen, vahvistettuihin demokraattisiin instituutioihin, toimivaltajaon noudattamiseen, vahvaan parlamenttiin sekä perusoikeuksien takaamiseen; antaa tässä yhteydessä tunnustusta EU:n kehitysyhteistyön ja EUPOL Afganistan -operaation merkittävälle panokselle ja pitää myönteisenä kyseisen operaation jatkamista;
 2. pitää myönteisinä viime vuosikymmenen aikana toteutettuja toimia ja saavutettua edistystä; on kuitenkin edelleen huolissaan Afganistanin turvallisuustilanteesta ja väkivaltaisuuksien jatkumisesta ja katsoo, että ne aiheuttavat vaaran paikallisväestölle, myös naisille ja lapsille, kansallisille turvallisuusjoukoille ja kansainväliselle sotilas- ja siviilihenkilöstölle;
 3. kehottaa Afganistanin hallitusta valmistautumaan ottamaan täyden vastuun maan turvallisuudesta kansainvälisten joukkojen poistuttua maasta; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita nopeuttamaan toimenpiteitä, joilla autetaan Afganistanin hallitusta ja maan omia turvallisuusjoukkoja kehittämään sotilaallisia valmiuksia ja siviilivalmiuksia, jotta voidaan luoda sosioekonomisen kehityksen kannalta välttämätön vakaus ja turvallisuus sekä välttää tyhjiön syntyminen, kun maa ottaa vuoden 2014 jälkeen täyden vastuun omasta turvallisuudestaan; korostaa riskiä, että kansainvälisten joukkojen poistuminen maasta vuonna 2014 voi aiheuttaa taloudellisen tyhjiön;

4. tukee neuvotteluja kumppanuutta ja kehitystä koskevasta yhteistyösopimuksesta ja korostaa, että sopimuksen olisi johdettava strategisempaan lähestymistapaan sekä Afganistanin viranomaisten tukemiseen kansainvälisten joukkojen poistuessa maasta ja myös sen jälkeen;
5. tähdentää, että uudessa sopimuksessa on sovellettava kattavaa ja kestäväää lähestymistapaa Afganistanin turvallisuutta, taloutta, hallintoa ja kehitystä koskeviin kysymyksiin, koska ne kytkeytyvät toisiinsa;
6. kehottaa Afganistanin viranomaisia muuttamaan kaikki kuolemanrangaistukset, pidättymään kuolemantuomioiden täytäntöönpanosta ja pyrkimään siihen, että kuolemanrangaistus lakkautetaan kokonaan;
7. pitää valitettavana poliittisen tahdon puuttumista kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen aikaansaamiseksi; kehottaa siksi Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) ja Afganistanin hallitusta tekemään sopimuksen pikaisesti;
8. kehottaa EU:ta jatkamaan uuden sopimuksen yhteydessä toimiaan demokraattisten arvojen, oikeusvaltioperiaatteen, luotettavan hallintojärjestelmän (myös korruption torjumisen), riippumattoman oikeuslaitoksen, ihmisoikeuksien sekä aidon kansalaisyhteiskunnan luomisen tukemiseksi;
9. pitää valitettavana, että parlamentille ei ole tiedotettu neuvotteluista asianmukaisesti, vaikka EUH:n velvollisuutena on tiedottaa parlamentille neuvottelujen kaikista vaiheista; muistuttaa uusista Lissabonin sopimuksen mukaisista oikeuksistaan ulkoasioissa ja vaatii EUH:ta ja neuvostoa tekemään täysimääräistä yhteistyötä näin merkittävässä asioissa;
10. toteaa, että on jatkettava sosioekonomista kehitystä ja talouden monipuolistamista; tähdentää tässä yhteydessä, että kasvua voidaan edistää hyödyntämällä energiavaroja ja keskittymällä entistä voimakkaammin kaivannaisteollisuuteen; painottaa kuitenkin, että kaivannaisteollisuuden alalla on toimittava avoimesti ja sovellettava normeja, jotka on vahvistettu kaivos- ja kaivannaisteollisuuden avoimuutta koskevassa kansainvälisessä aloitteessa;
11. toteaa, että vaikka Afganistanissa on viime vuosikymmenellä edistytty sukupuolten tasa-arvon ja perusoikeuksien saralla, maan naiset ovat edelleen heikoimmassa yhteiskunnallisessa asemassa ja he joutuvat edelleen kokemaan uhkailua, pelottelua ja väkivaltaa ja heitä syrjitään lainsäädännössä; tähdentää, että naiset on integroitava – oikeudellisesti ja käytännössä – täysimääräisesti yhteiskuntaan samalla, kun varmistetaan heidän täysipainoinen osallistumisensa ja todellinen voimaantumisen; pitää erittäin tuomittavana, että moniin naisiin kohdistuu jatkuvasti uhkailua ja väkivaltaa ja että muutaman viime vuoden aikana Afganistanin yhteiskunnassa johtavassa asemassa olevia naisia on murhattu tai he ovat joutuneet tappoyritysten kohteeksi, ja tuomitsee vakavasti sen, että tekijöitä ei ole saatettu oikeuden eteen;
12. painottaa, että infrastruktuurin kehittämistä on tuettava edelleen monilla aloilla, mikä käsittää myös koulut, sairaalat, liikenteen, energiaverkot, maatalouden ja naisten voimaannuttamisen Afganistanissa, ja toteaa, että tämä on EU:n kehitysavun mukaista jo ennen vuonna 2001 tehtyjä muutoksia;

13. pitää valitettavana, että EU:n huumeidenvastainen aloite ei ole toistaiseksi tuonut tyydyttäviä tuloksia; toteaa, että huumausaineiden tuotannolla ja kaupalla tuetaan kapinallisryhmiä ja lietsotaan korruptiota eri tasoilla; painottaa, että huumausaineiden torjunnassa olisi keskityttävä kehittämään vaihtoehtoisia tulonlähteitä viljelijöille; korostaa tässä yhteydessä, että kestävästä maatalouden kehittämistä ja vesihuoltoa varten tarvitaan laajempi strategia;
14. muistuttaa, että yli 90 prosenttia Eurooppaan tulevasta heroiinista on peräisin Afganistanista ja että se aiheuttaa miljardien dollarien kustannukset EU-maiden kansanterveydelle; toteaa kuitenkin, että oopiumin tuotanto on merkittävä sosiaalinen, taloudellinen ja turvallisuuskysymys; pitää valitettavana, että oopiumin tuotanto kasvoi 61 prosenttia vuonna 2011 verrattuna vuoteen 2010 ja että se muodosti 9 prosenttia Afganistanin bruttokansantuotteesta vuonna 2011;
15. toteaa, että vuosina 2009–2011 Yhdysvallat ja kansainvälinen yhteisö käyttivät 1,1 miljardia Yhdysvaltain dollaria huumausaineiden torjuntaan, mutta sillä ei ollut merkittävää vaikutusta huumausaineiden tuotantoon ja kauppaan; muistuttaa pyytäneensä useaan otteeseen, että otetaan käyttöön viisivuotinen oopiumin viljelyn lopettamista koskeva suunnitelma, joka perustuu EU:n, Yhdysvaltojen ja Venäjän federaation yhteistyöhön ja johon sisältyy määräaikoja ja vertaisarviointeja ja jonka toteuttaa asiaa varten perustettu virasto, jolla on oma talousarvio ja henkilöstö; toteaa, että Venäjä kärsii eniten Afganistanin heroiinista ja maailman suurimmista oopiumimarkkinoista;
16. muistuttaa, että vuosina 2002–2011 EU antoi Afganistanille yhteensä noin 2,5 miljardia euroa tukea, josta 493 miljoonaa euroa oli humanitaarista apua; pitää valitettavana, että maahan pumpatusta valtavasta ulkomaisesta avusta huolimatta sen vaikutukset ovat olleet vähäisiä; pyytää tilintarkastustuomioistuinta laatimaan erityiskertomuksen EU-tuen vaikuttavuudesta Afganistanissa viime vuosikymmenen aikana samaan tapaan kuin tehtiin Kosovossa toteutettavan EU:n oikeusvaltio-operaation yhteydessä;
17. on erittäin huolissaan kansainvälisen rahoitustuen ja Afganistanin hallintorakenteiden tehottomuudesta sekä avoimuuden puutteesta ja avunantajien vastuullisuutta koskevien järjestelmien vähäisyydestä;
18. pitää valitettavana, että huomattava osa EU:n antamasta ja muusta kansainvälisestä apurahoituksesta häviää jakeluketjun aikana, ja kiinnittää huomiota siihen, että neljä tärkeintä syytä avun häviämiseen ovat hävikki, kohtuuttomat välilliset ja turvallisuuteen liittyvät kustannukset, liikalaskutus ja korruptio;
19. muistuttaa, että on tärkeää koordinoida EU:n apua sellaisen yhteisen toimintatavan perusteella, joka kokoaa jäsenvaltiot ja kansainväliset toimijat yhteisen strategian piiriin; pitää myönteisenä Afganistanin hallituksen ja kansainvälisen yhteisön strategista yhteisymmärrystä uudistetusta ja kestävästä kumppanuudesta seuraavien kymmenen vuoden aikana, kuten esitettiin Afganistania käsitelleen Tokion-konferenssin päätelmissä ja Tokiossa laaditussa keskinäistä vastuuta koskevassa kehyksessä;
20. pitää tärkeänä, että Afganistanissa sovitteluun sovelletaan kattavaa ja osallistavaa menettelyä, jota maa itse johtaa ja jonka se kokee omakseen ja johon osallistuvat kaikki väkivallan tuomitsevat ja perustuslakia noudattavat tahot, jotka ovat halukkaita osallistumaan Afganistanin rauhan rakentamiseen; katsoo, että kyseisten tahojen on otettava huomioon ihmisoikeuksia koskevat perustuslain määräykset ja erityisesti naisten

oikeuksia koskevat määräykset; korostaa, että rauhanprosessin pitää käsittää poliittinen oppositio, koko kansalaisyhteiskunta ja erityisesti naiset ja sen on oltava mahdollisimman osallistava; kehottaa tässä yhteydessä vahvistamaan korkean rauhanneuvoston asemaa ja kehottaa sitä keskittymään tiiviimmin varsinaiseen rauhanprosessiin;

21. muistuttaa Afganistanin hallituksen Kabulissa ja Tokiossa pidetyissä Afganistania käsitelleissä kansainvälisissä konferensseissa antamista sitoumuksista, joiden mukaan Afganistanin vaalimenettelyjä vahvistetaan ja parannetaan muun muassa pitkän aikavälin vaaliuudistuksen avulla, jotta varmistetaan, että tulevaisuudessa noudatetaan kansainvälisiä normeja; pitää myönteisenä vuoden 2014 presidentinvaalien ja maakuntaneuvoston vaalien päivämäärän ilmoittamista sekä Afganistanin valmistautumista näihin vaaleihin; korostaa, että on lisättävä vaalien osanottoa, ja toteaa, että se voi olla riippuvainen turvallisuustilanteesta erityisesti eteläisissä ja itäisissä maakunnissa; muistuttaa Afganistanin viranomaisia, että kansallisten ja kansainvälisten tarkkailijoiden on seurattava kansallista vaaliluetteloa sekä äänestyksen järjestämistä ja valvontaa tulevaisuudessa; kehottaa EU:ta tukemaan Afganistanin viranomaisten pyynnöstä tulevien vaalien järjestämistä;
22. korostaa, että tarvitaan alueellista yhteistyötä, jonka tavoitteena on parantaa koko laajemman alueen vakautta ja turvallisuutta; korostaa tarvetta tehostaa yhteistyötä Venäjän, Pakistanin, Keski-Aasian, Intian ja Iranin kanssa osana alueellista kehystä sellaisten haasteiden käsittelemiseksi, joita aiheuttavat turvallisuuskysymykset, rajat ylittävä ihmiskauppa ja salakuljetus sekä huumausaineiden laittoman tuotannon ja kaupan torjunta;
23. kehottaa EUH:ta parantamaan yhteistyötään parlamentin kanssa liittyen EU:n Afganistanille antamaan tukeen ja neuvottelujen edistymiseen; odottaa saavansa kaikki tiedot neuvotteluehdoista ja säännöllisiä raportteja sopimuksen hyväksymisen jälkeen;
24. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, Euroopan ulkosuhdehallinnolle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Afganistanin hallitukselle ja parlamentille, Euroopan neuvostolle sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle.